

ЗМІНИ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА 1932–1935 рр.

Скляр В.М.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

Для дослідження динаміки чисельності населення Харківщини за окремими районами та міськрадами за переписами населення 1926 та 1937 рр. важливе значення має встановлення змін її адміністративно-територіального устрою за 1932–1935 рр. Харківську область створено 9 лютого 1932 року відповідно до постанови Президії Всеукраїнського центрального виконавчого комітету (ВУЦВК) «Про утворення областей на території УСРР». До складу Харківської області включено 82 адміністративно-територіальних одиниць: 4 міськради (Харківську, Кременчуцьку, Полтавську, Сумську) та 78 районів.

Територія Харківської області включала міськради та райони, які раніше входили до складу округ, розформованих 2 лютого 1930 року, відповідно до постанови ВУЦВК «Про ліквідацію округ та перехід на двоступеневу систему управління». Тоді було ліквідовано всі 27 округи. Дещо раніше (13 червня 1930 року) розформовано ще 13 округ. Перепис населення 1926 р. в Україні проводився за 40 округами та МАСРР.

На час створення (9 лютого 1932 року) Харківська область об'єднувала міста та райони, які 1926 року належали до Харківської, Ізюмської, Куп'янської, Кременчуцької, Лубенської, Полтавської, Сумської, Старобільської, а також частини Роменської, Прилуцької, Артемівської (Бахмутської), Дніпропетровської та Глухівської округ, тобто сформована на теренах 13 колишніх округ.

2 липня 1932 року зі створенням Донецької області до її складу передано 13 районів Харківщини: Біловодський, Білолуцький, Верхньо-Теплинський, Лиманський, Марківський, Міловський, Ново-Айдарівський, Ново-Псковський, Рубіжанський, Сватівський, Слов'янський, Старобільський та Троїцький (Покровський). У складі Харківщини залишилося 4 міськради та 65 районів.

15 жовтня 1932 року з утворенням Чернігівської області до її складу приєднано 7 районів Харківщини: Буринський, Варвинський, Велико-Бубнівський (Талаївський), Недригайлівський, Прилуцький, Путивльський та Роменський. Тоді ж до Харківської області передано 2 райони Київської області (Драбівський та Яготинський). Наприкінці 1932 року Харківщина налічувала 4 міськради та 60 районів.

За постановою ВУЦВК від 21 січня 1934 року столиця УСРР перенесена з Харкова до Києва. 17 лютого 1935 року, відповідно до постанови ВУЦВК «Про розукрупнення районів УСРР» у складі Харківської області створено 23 нових райони. Тоді Харківська область складалася із 4 міськрад та 83 районів (87 адміністративно-територіальних одиниць). За цим адміністративним поділом Харківщини і проводився перепис населення 6 січня 1937 року.

Варто зазначити також, що 1932 року Харківщина об'єднувала міста та райони, які нині належать до 9 областей України: Харківської та Полтавської повністю, більшість території Сумської та Луганської, а також незначної частини Донецької, Чернігівської, Київської, Кіровоградської та Черкаської.

Отже, протягом 1932–1935 рр. відбувалися досить значні зміни в адміністративно-територіальному устрої Харківської області.